

Neoficialus vertimas

EUROPOS TARYBA

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS

TREČIASIS SKYRIUS

NUTARIMAS DĖL

Armino GRAUŽINIO
pareiškimo Nr. 37975/97
prieš Lietuvą

PRIIMTINUMO

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Trečiasis skyrius), 1999 m. kovo 2 dieną posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

pirmininko sero Nicolas Bratza,
teisėjų J.-P. Costa,
L. Loucaides,
P. Kūrio,
W. Fuhrmann,
K. Jungwiert,
H. S. Greve
ir *skyriaus kanclerės* S. Dollé,

atsižvelgdamas į Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 34 straipsnį;

atsižvelgdamas į Armino GRAUŽINIO pareiškimą prieš Lietuvą, pateiktą 1997 m. liepos 21 dieną ir įregistruotą 1997 m. spalio 1 dieną kaip byla Nr. 37975/97;

atsižvelgdamas į pagal Teismo reglamento 49 straipsnį pateiktus raportus;

atsižvelgdamas į atsakovės Vyriausybės 1998 m. kovo 20 dieną pateiktą nuomonę ir į pareiškėjo kaip atsakymą 1998 m. balandžio 20 dieną pateiktą nuomonę,

po svarstymo nusprendė:

FAKTAI

Pareiškėjas yra Lietuvos Respublikos pilietis, gimęs 1960 m. Jis gyvena Klaipėdoje, Lietuvoje. Teisme jam atstovauja dr. K. Stungys, teisininkas iš Vilniaus.

Bylos faktai, kaip juos pateikia šalys, gali būti apibendrinti, kaip išdėstyta toliau.

A. Konkrečios bylos aplinkybės

1997 m. gegužės mėnesį vienos kavinės savininkas nurodė, kad pareiškėjas jį mušė ir grasino perimti jo nuosavybės kontrolę.

1997 m. gegužės 19 dieną pareiškėjas buvo sulaikytas. 1997 m. gegužės 21 dieną jis buvo pristatytas į Klaipėdos miesto apylinkės teismą. Teismas jam paskyrė kardomąjį kalinimą (suėmimą) iki 1997 m. liepos 21 dienos.

Sprendime teismas nurodė, kad:

“A. Graužinis reikalavo, kad nukentėjusysis ... perduotų [kavinės] kontrolę ... Nukentėjusiajam atsisakius, A. Graužinis jį sumušė ...

Atsižvelgiant į visas aplinkybes ... [pareiškėjui turi būti taikomas kardomasis kalinimas (suėmimas)], kadangi jis yra įtariamas sunkaus nusikaltimo padarymu ...”.

1995 m. gegužės 22 dieną pareiškėjui buvo formaliai pareikšti kaltinimai dėl pasikėsینimo įgyti nuosavybę grasinant jėga. 1997 m. birželio 3 dieną jam buvo iškelta nauja baudžiamoji byla. Pareiškėjui taip pat buvo pareikšti kaltinimai dėl nuosavybės įgijimo apgaulės būdu.

1997 m. birželio 27 dieną pareiškėjas apskundė sprendimą skirti jam kardomąjį kalinimą (suėmimą), nurodydamas, kad nėra priežasčių jo suėmimui, ir prašydamas paleisti už užstatą. Jis teigė, kad Klaipėdos miesto apylinkės teismas nuteisė jį *de facto*, remdamasis skundą pateikusių asmens teiginiais, ir kad jo kardomasis kalinimas (suėmimas) pažeidė Konvencijos 5 straipsnį.

1997 m. liepos 3 dieną Klaipėdos apygardos teismas nedalyvaujant pareiškėjui atmetė skundą. Pareiškėjo gynėjas minėtame posėdyje dalyvavo. Teismas nustatė, kad, remiantis byloje surinkta šiuo aspektu reikšminga medžiaga, suėmimas yra teisėtas. Apygardos teismas taip pat pažymėjo, kad pareiškėjas buvo pristatytas į teismą, kai šis pirmą kartą svarstė jo suėmimo sankcionavimo klausimą.

1997 m. liepos 17 dieną Klaipėdos miesto apylinkės teismas pratęsė pareiškėjo kardomojo kalinimo (suėmimo) terminą iki 1997 m. rugsėjo 19 dienos. Pareiškėjo gynėjas šiame posėdyje dalyvavo. Teismas, *inter alia*, nusprendė, kad “turima medžiaga leidžia manyti, jog A. Graužinis padarė [nurodomus] pažeidimus”. Teismas konstatavo, kad jo sprendimas negali būti skundžiamas.

1997 m. rugsėjo 5 dieną pareiškėjas apskundė 1997 m. liepos 17 dienos sprendimą, nurodydamas, kad jo kardomasis kalinimas (suėmimas) yra neteisėtas, ir prašydamas paleisti už užstatą. Jis vėl skundėsi, kad Klaipėdos miesto apylinkės teismas *a priori* laikė jį kaltu.

1997 m. rugsėjo 9 dieną Klaipėdos apygardos teismas gražino šį skundą nenagrinėta. Teisėjas informavo pareiškėją, kad Baudžiamojo proceso kodeksas nenumato galimybės apskusti teismo sprendimą pratęsti suėmimo terminą.

Pareiškėjas teigia, kad 1997 m. rugsėjo 20 dieną Klaipėdos apylinkės teismo teisėjas atidavė pareiškėją teismui ir pratęsė jo suėmimo terminą ir kad minėtą sprendimą teisėjas priėmė nesurengęs posėdžio.

Kaltinimai pareiškėjui vėliau buvo pakeisti, pareiškus jam kaltinimą dėl chuliganizmo. 1998 m. vasario 24 dieną Klaipėdos apylinkės teismas jį nuteisė pagal šį kaltinimą. Jis buvo nuteistas 1 metams ir 4 mėnesiams laisvės atėmimo.

Pareiškėjas neapskundė pirmosios instancijos nuosprendžio.

Šiuo metu jis yra atlikęs bausmę ir paleistas iš kalėjimo.

B. Bylai reikšmingos vidaus teisės nuostatos

Bylai reikšmingos Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatos:

30 straipsnio 1 dalis:

“Asmuo, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą.”

31 straipsnio 1 ir 2 dalys:

“Asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu.

Asmuo, kaltinamas padaręs nusikaltimą, turi teisę, kad jo bylą viešai ir teisingai išnagrinėtų nepriklausomas ir bešališkas teismas.”

Bylai reikšmingos ankstesnio Baudžiamojo proceso kodekso nuostatos:

104¹ straipsnis (galiojęs iki 1998 m. birželio 24 dienos):

“...suiimtą asmenį ne vėliau kaip per 48 valandas... pristato teisėjui... . Teisėjas privalo... asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Suiuntojo asmens apklausoje gali dalyvauti prokuroras ir gynėjas. Apklauses suimtąjį asmenį, teisėjas gali palikti nutartį paskirti kardomąjį kalinimą (suėmimą) galioti toliau, nustatydamas konkretų suėmimo terminą, pakeisti ar panaikinti kardomąją priemonę. ...

Perdavus bylą į teismą, paskirti, pakeisti ar panaikinti kardomąjį kalinimą gali teismas...”

106 straipsnio 3 dalis (galiojusi iki 1998 m. birželio 24 dienos):

“Kardomojo kalinimo (suėmimo) termino pratęsimo klausimui spręsti... teisėjas privalo surengti posėdį, į kurį turi būti šaukiami gynėjas bei prokuroras, o esant būtinumui,- ir suimtasis.”

109¹ straipsnis (galiojęs iki 1998 m. birželio 24 dienos):

“Suimtasis arba jo gynėjas parengtinio tyrimo metu turi teisę paduoti skundą dėl kardomojo kalinimo paskyrimo apeliacinės instancijos teismui... Skundui nagrinėti gali būti surengtas posėdis, į kurį šaukiami suimtasis su gynėju ar vien tik gynėjas. Prokuroro dalyvavimas tokiaame posėdyje yra būtinas.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjo priimtas sprendimas yra galutinis ir kasacine tvarka neskundžiamas.

Pakartotinis skundas išsprendžiamas nagrinėjant kardomojo kalinimo terminų pratęsimą.”

Bylai reikšmingos dabartinio Baudžiamojo proceso kodekso nuostatos (su 1998 m. birželio 24 dienos pakeitimais):

29 straipsnis:

“Teisėjas negali nagrinėti baudžiamosios bylos bet kurioje proceso stadijoje, jeigu ... 2) jis yra ... paskyręs kardomąjį kalinimą (suėmimą) ... [ar] nagrinėjęs skundus [dėl jo]”

52 straipsnio 2 dalies 3 punktas ir 58 straipsnio 2 dalis atitinkamai numato, kad kaltinamieji ir jų gynėjai turi teisę

“pareikšti prašymus ...” ir

“apskusti kvotėjo, tardytojo, prokuroro ir teismo veiksmus bei sprendimus.”

104¹ straipsnis (įsigaliojęs 1998 m. birželio 24 d.):

“... sulaikytą asmenį ne vėliau kaip per 48 valandas po sulaikymo... pristato teisėjui... Teisėjas privalo pristatytą asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Sulaikyto asmens apklausoje dalyvauja gynėjas ir prokuroras. Motyvuotu prokuroro, sulaikytojo arba jo gynėjo prašymu, arba teisėjas savo iniciatyva turi teisę išklausti prokurorą nedalyvaujant sulaikytajam ir jo gynėjui arba apklausti sulaikytąjį dalyvaujant tik jo gynėjui. Apklausęs sulaikytą asmenį, teisėjas gali palikti nutartį paskirti kardomąjį kalinimą (suėmimą) galioti toliau, nustatydamas suėmimo terminą, pakeisti ar panaikinti kardomąją priemonę...

Perdavus bylą į teismą, teismas... paskiria, pratęsia ar panaikina kardomąjį kalinimą arba pakeičia jį kita kardomąja priemone iki pasibaigiant prieš tai parengtiniame tyrime ar teisme paskirtam kardomojo kalinimo (suėmimo) terminui.”

106 straipsnio 3 dalis (įsigaliojusi 1998 m. birželio 24 dieną):

“Kardomojo kalinimo (suėmimo) termino pratęsimo parengtinio tyrimo stadijoje klausimui spręsti... teisėjas privalo surengti posėdį, į kurį turi būti šaukiami gynėjas, prokuroras ir suimtas, kurių dalyvavimas tokiaame posėdyje yra būtinas.”

109¹ straipsnis (įsigaliojęs 1998 m. birželio 24 dieną):

“Suimtas arba jo gynėjas parengtinio tyrimo arba bylos nagrinėjimo teisme metu turi teisę paduoti skundą dėl kardomojo kalinimo (suėmimo) termino pratęsimo apeliacinės instancijos teismui... Skundai nagrinėti turi būti surengtas posėdis, į kurį šaukiami suimtas su gynėju ar vien tik gynėjas. Prokuroro dalyvavimas tokiaame posėdyje yra būtinas.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjo priimtas sprendimas yra galutinis ir kasacine tvarka neskundžiamas...

Pakartotinis skundas dėl to paties kardomojo kalinimo (suėmimo) paskyrimo arba kardomojo kalinimo (suėmimo) termino pratęsimo išsprendžiamas nagrinėjant kardomojo kalinimo (suėmimo) termino pratęsimą.”

112 straipsnio 2 dalis:

“Parengtinio tyrimo metu prokuroras turi teisę paleisti į laisvę [suintą asmenį]... Šiuo atveju teisėjo arba teismo nutartis paskirti kardomąjį kalinimą (suėmimą) netenka galios.”

249 straipsnio 1 dalis:

“Teisėjui vienasmeniškai arba teismui tvarkomajame posėdyje sprendžiant kiekvieno kaltinamojo atidavimo teismui klausimą, turi būti išaiškinamos šios aplinkybės:...

11) ar tinkamai parinkta... kardomoji priemonė...”

250 straipsnio 1 dalis:

“Pripažinęs, kad yra pakankamas pagrindas kaltinamajam atiduoti teismui, teisėjas vienasmeniškai ar teismas tvarkomajame posėdyje turi išspręsti šiuos klausimus...

2) dėl kardamosios priemonės kaltinamajam...”

267 straipsnio 1 dalis:

“Teisiamasis turi teisę:...

3) pareikšti prašymus;...

11) apskųsti teismo nuosprendį ir nutartis.”

277 straipsnis:

“Teismas turi teisę teismo nagrinėjimo metu savo nutartimi parinkti, pakeisti ar panaikinti teisiamajam kardomąją priemonę.”

297 straipsnis:

“Prireikus bylos nagrinėjimą atidėti... teismas... privalo išklaudyti teismo nagrinėjimo dalyvių prašymų ir priimti dėl jų reikiamus sprendimus.”

372 straipsnio 4 dalis:

“Negali būti skundžiamos teismų priimtoms ... nutartys dėl... kardamosios priemonės paskyrimo, pakeitimo ar panaikinimo... Prieštaravimai šioms nutartims gali būti nurodyti apeliaciniame skunde dėl nuosprendžio.”

SKUNDAI

1. Remdamasis Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies c punktu pareiškėjas skundžiasi, kad jo sulaikymas ir po to sekęs kardomasis kalinimas (suėmimas) buvo savavališki, kadangi jiems nebuvo pagrindo, ir kad jo suėmimas pažeidė Baudžiamojo proceso kodekso 104¹ straipsnyje nustatytą tvarką, kadangi jis nebuvo pakartotinai pristatytas į teismus, nagrinėjusius jo skundą dėl nutarties paskirti suėmimą ir dėl jo suėmimo terminų pratęsimo.

2. Remdamasis Konvencijos 5 straipsnio 3 dalimi jis skundžiasi, kad jis nebuvo pakartotinai pristatytas teisėjui 1997 m. liepos 3 dieną, kai Klaipėdos apygardos teismas nagrinėjo jo skundą dėl nutarties paskirti suėmimą, ir 1997 m. liepos 17 dieną, kai Klaipėdos miesto apylinkės teismas pratęsė jo kardomojo kalinimo (suėmimo) terminą.

3. Remdamasis Konvencijos 5 straipsnio 4 dalimi jis skundžiasi, kad jis negalėjo ginčyti teismų sprendimų pratęsti jo kardomojo kalinimo (suėmimo) terminus teisėtumo ir kad teismai pratęsė jo suėmimo terminus pakartotinai jo nepristačius teisėjui.

4. Be to, remdamasis Konvencijos 6 straipsnio 1 ir 2 dalimis jis skundžiasi, kad Klaipėdos miesto apylinkės teismas savo 1997 m. gegužės 21 dienos ir 1997 m. liepos 17 dienos sprendimuose dėl suėmimo nesant reikalo komentavo baudžiamosios bylos esmę, nepademonstravo savo “nepriklausomumo ir bešališkumo” ir tokiu būdu pažeidė nekaltumo prezumpciją. Taip pat jis remiasi teise, kad byla turi būti išnagrinėta “per įmanomai trumpiausią laiką”.

PROCESAS

Pareiškimas buvo pateiktas 1997 m. liepos 21 dieną ir įregistruotas 1997 m. spalio 1 dieną.

1998 m. sausio 14 dieną Komisija nusprendė komunikuoti šį pareiškimą atsakovei Vyriausybei.

Vyriausybė raštu pateikė savo nuomonę 1998 m. kovo 20 dieną. Pareiškėjas atsakė 1998 m. balandžio 20 dieną.

1998 m. lapkričio 1 dieną Konvencijos vienuoliktojo protokolo 5 straipsnio 2 dalies pagrindu ši byla perėjo Teismui, kuris turėjo ją nagrinėti pagal to protokolo nuostatas.

TEISĖ

1. Pareiškėjas, remdamasis Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies c punktu, skundžiasi dėl jo kardomojo kalinimo (suėmimo). Jis teigia, kad suėmimas buvo savavališkas ir todėl neteisėtas ir kad jis nebuvo sankcionuotas pagal nacionalinėje teisėje nustatytą procedūrą.

Konvencijos 5 straipsnio 1 dalis, kiek tai reikšminga bylai, numato:

“Kiekvienas asmuo turi teisę į laisvę ir saugumą. Niekam laisvė negali būti atimta kitaip, kaip šiais atvejais, ir įstatymo nustatyta tvarka: ...

c) kai asmuo teisėtai sulaikomas ar suimamas, kad būtų pristatytas kompetentingai teismo institucijai, pagrįstai įtariant jį padarius nusikaltimą ar kai pagrįstai manoma, jog būtina neleisti padaryti nusikaltimo, arba manoma, jog jis, padaręs tokį nusikaltimą, gali pabėgti... .”

Teismas primena, kad savavališkas suėmimas niekada negali būti laikomas “teisėtu”. Tačiau įvertinti, ar sprendimui dėl suėmimo priimti buvo pateikta pakankamai įrodymų, pirmiausia turi nacionalinės valdžios institucijos, būtent teismai (žr., pvz., *mutatis mutandis*, *Winterwerp v. the Netherlands*, no. 6301/73, 1979-10-24, Series A no. 33, p. 18, §§ 39-40). Be to, bet koks suėmimo laikotarpis iš principo yra teisėtas, jeigu jis vykdomas pagal teismo sprendimą (žr. *Benham v. the*

United Kingdom, no. 19380/92, 1996-06-10, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-III, p. 753, § 42).

Atsižvelgdamas į šios bylos faktus, Teismas pažymi, kad 1997 m. gegužės 21 dieną Klaipėdos miesto apylinkės teismas paskyrė pareiškėjo suėmimą remdamasis prokurorų pareiškimu, kuriame buvo išdėstytas įtarimas, kad pareiškėjas gali būti padaręs nusikaltimą. 1997 m. liepos 3 dieną Klaipėdos apygardos teismas atmetė pareiškėjo skundą dėl minėtos nutarties paskirti suėmimą ir, remdamasis šiuo aspektu reikšminga bylos medžiaga, nurodė, kad jis [pareiškėjas] turi likti suimtas.

Dėl pareiškėjo argumento, kad po to sekęs jo suėmimas nebuvo sankcionuotas Lietuvos teisėje nustatyta tvarka, Teismas pažymi, kad šis skundas apsiriboja tvirtinimu, kad teismai, atmesdami pareiškėjo skundą dėl nutarties paskirti suėmimą ir dėl po to sekusio kardomojo kalinimo (suėmimo) terminų pratęsimo, pakartotinai nepristatė jo teisėjui ir todėl pažeidė Baudžiamojo proceso kodekso 104¹ straipsnį.

Teismas pastebi, kad Baudžiamojo proceso kodekso 104¹ straipsnis reikalauja, kad sulaikytas asmuo būtų pristatytas teisėjui - jis nereikalauja, kad suimtas būtų pakartotinai būtų pristatytas tinkamam pareigūnui. Be to, minėta nacionalinio baudžiamojo proceso nuostata kalba apie tai, kaip teismas turi paskirti suėmimą – ji nereglamentuoja skundų dėl nutarties paskirti suėmimą ar dėl suėmimo terminų pratęsimo nagrinėjimo tvarkos.

Todėl Teismas yra tos nuomonės, kad pareiškėjo sulaikymas ir po to sekęs jo kardomasis kalinimas (suėmimas) buvo “teisėti”, kadangi dėl jų buvo priimti teismo sprendimai, paremti pagrįstu įtarimu, kad pareiškėjas padarė nusikaltimą. Teismas taip pat pripažįsta, kad pareiškėjo kardomasis kalinimas (suėmimas) buvo sankcionuotas “įstatymo nustatyta tvarka”.

Iš to seka, kad ši pareiškimo dalis turi būti atmesta kaip aiškiai nepagrįsta, Konvencijos 35 straipsnio 3 dalies prasme.

2. Pareiškėjas, remdamasis Konvencijos 5 straipsnio 3 dalimi, skundžiasi, kad jis nebuvo pakartotinai pristatytas teisėjui, teismui pratęsiant jo suėmimo terminus.

Konvencijos 5 straipsnio 3 dalis skelbia:

“Kiekvienas sulaikytasis ar suimtas pagal šio straipsnio 1 dalies c punkto nuostatas turi būti skubiai pristatytas teisėjui ar kitam pareigūnui, kuriam įstatymas yra suteikęs teisę vykdyti teismines funkcijas, ir turi teisę į bylos nagrinėjimą per įmanomai trumpiausią laiką arba teisę būti paleistas proceso metu. Paleidimas gali būti sąlygojamas garantijų, kad jis atvyks į teismą.”

Teismas mano, kad klausimas, ar pareiškėjas turėjo būti pakartotinai pristatytas teisėjui ir asmeniškai jo apklaustas pratęsiant pareiškėjo suėmimo terminus, taip pat yra susijęs su vėlesniu to suėmimo teisėtumo peržiūrėjimo procesu. Teisę kreiptis į teismą dėl tokio peržiūrėjimo garantuoja Konvencijos 5 straipsnio 4 dalis, o Konvencijos 5 straipsnio 4 dalies reikalaujamas rezultatas tam tikrais atvejais gali būti pasiektas, jeigu suimtas asmeniškai dalyvauja teisme, sprendžiančiame to suėmimo teisėtumo klausimą (žr., pvz., *Sanchez-Reisse v. Switzerland*, no. 9862/82, 1986-10-21, Series A no. 107, p. 19, § 51).

Iš tikrųjų pareiškėjas taip pat skundžiasi ir konkrečiai dėl proceso, kuriuo teismas pratęsė jo kardomojo kalinimo (suėmimo) terminus, remdamasis Konvencijos 5 straipsnio 4 dalimi, kuri numato:

“Kiekvienas asmuo, kuriam atimta laisvė jį sulaikius ar suėmus, turi teisę kreiptis į teismą, kad šis greitai priimtų sprendimą dėl kalinimo teisėtumo ir, jeigu asmuo kalinamas neteisėtai, nuspręstų jį paleisti.”

Vyriausybė savo pateiktoje nuomonėje teigia, kad Klaipėdos apygardos teismas išnagrinėjo skundą dėl nutarties paskirti suėmimą teisėtumo per 7 dienas nuo jo pateikimo, kaip reikalauja Baudžiamojo proceso kodekso 109¹ straipsnis. Be to, ji teigia, kad pareiškėjas nepasinaudojo galimybe ginčyti jo suėmimo teisėtumą pateikiant prokurorui ar teismui “prašymus” paleisti už užstatą pagal Kodekso 52 straipsnio 2 dalies 3 punktą, 58 straipsnio 2 dalies 8 punktą ir 267 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Be to, Vyriausybė teigia, kad po to, kai byla buvo perduota teismui, pagal Kodekso 249 straipsnio 1 dalies 11 punktą, 250 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir 277 straipsnį, teismas turėjo pareigą arba teisę savo iniciatyva išnagrinėti, ar pareiškėjas turi likti suimtas. Pagal Kodekso 276 ir 297 straipsnius teismas taip pat privalėjo priimti motyvuotas nutartis dėl “prašymų” paleisti už užstatą, pateiktų remiantis Kodekso 267 straipsnio 1 dalies 3 punktu. Todėl Vyriausybė daro išvadą, kad atsižvelgiant į minėtas įstatymo nuostatas pareiškėjas galėjo ginčyti sprendimus, sankcionuojančius jo kardomąjį kalinimą (suėmimą).

Pareiškėjas teigia, kad Vyriausybė nurodytos įstatymo nuostatos jo situacijai neturėjo praktinės reikšmės, nes jis praktiškai negalėjo ginčyti jo suėmimo teisėtumo. Konkrečiai, jis nebuvo asmeniškai apklaustas teismuose, pratęsiančiuose jo kardomojo kalinimo (suėmimo) terminus. Jo 1997 m. rugsėjo 4 dienos “prašymą” paleisti už užstatą prokurorai vienašališkai atmetė 1997 m. rugsėjo 8 dieną; toliau jis teigia, kad joks “prašymas” prokurorui negali pakeisti suėmimo peržiūrėjimo tinkamame teisme galimybės. Be to, 1997 m. rugsėjo 20 dieną sprendamas pareiškėjo atidavimo teismui klausimą ir pratęsdamas jo suėmimo terminą, Klaipėdos apylinkės teismo teisėjas priėmė sprendimą neapklausęs šalių. Po to sekusio teismo nagrinėjimo metu pagal Baudžiamojo proceso kodekso 372 straipsnio 4 dalį nebuvo galimybės apskųsti teismo sprendimus, kuriais buvo pratęsiami suėmimo terminai. Galiausiai pareiškėjas teigia, kad pratęsdami jo suėmimo terminus teismai nesuteikė teismo proceso garantijų, kurias užtikrinti reikalauja Konvencijos 5 straipsnio 4 dalis.

Atsižvelgdamas į šalių teiginius, Teismas pripažįsta, kad minėti skundai pagal Konvencijos 5 straipsnio 3 ir 4 dalis kelia sudėtingus faktų ir teisės klausimus, kurių išsprendimas turi priklausyti nuo bylos esmės nagrinėjimo. Todėl ši pareiškimo dalis negali būti atmeta kaip aiškiai nepagrįsta pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 dalį. Joks kitas pagrindas paskelbti šiuos skundus nepriimtinais nėra nustatytas.

3. Remdamasis Konvencijos 6 straipsnio 1 ir 2 dalimis pareiškėjas skundžiasi, kad Klaipėdos miesto apylinkės teismas savo 1997 m. gegužės 21 dienos ir 1997 m. liepos 17 dienos sprendimuose dėl suėmimo nesant reikalo komentavo baudžiamosios bylos esmę, nepademonstravo savo “nepriklausomumo ir bešališkumo” ir tokiu būdu pažeidė nekaltumo prezumpciją. Taip pat pareiškėjas remiasi teise, kad byla turi būti išnagrinėta “per įmanomai trumpiausią laiką”.

Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis, kiek tai reikšminga bylai, nustato:

“Kai yra sprendžiamas ... jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą per įmanomai trumpiausią laiką viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir bešališkas teismas.”

Šio straipsnio antra dalis numato:

“Kiekvienas kaltinamas nusikaltimo padarymu asmuo laikomas nekaltu tol, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą.”

Tačiau Teismas neprivalo nuspręsti, ar ši pareiškimo dalis atskleidžia kokį nors tikėtiną Konvencijos pažeidimą, nes pareiškėjas neapskundė Klaipėdos apylinkės teismo 1998 m. vasario 24 dienos nuosprendžio, kad būtų ištaisyti nurodomi Konvencijos 6 straipsnio pažeidimai. Todėl pareiškėjas neišnaudojo Lietuvos teisėje numatytų teisinės gynybos priemonių, kaip reikalauja Konvencijos 35 straipsnio 1 dalis.

Iš to seka, kad ši pareiškimo dalis turi būti atmesta pagal Konvencijos 35 straipsnio 4 dalį.

Dėl šių priežasčių Teismas

vienbalsiai **SKELBIA PRIIMTINAI**, iš anksto nenuspręsdamas dėl esmės, pareiškėjo skundą dėl kardomojo kalinimo (suėmimo) terminų pratęsimo proceso ir skundą, kad šio proceso metu jis nebuvo pakartotinai pristatytas teisėjui,

dauguma **SKELBIA NEPRIIMTINA** likusią pareiškimo dalį.

S. Dollé
Kanclerė

N. Bratza
Pirmininkas